

1-1-1990

พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยกิจกรรมเยาวชน

กริสุธา แก้วสัมฤทธิ์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal>

Part of the [Education Commons](#)

Recommended Citation

แก้วสัมฤทธิ์, กริสุธา (1990) "พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยกิจกรรมเยาวชน," *Journal of Education Studies*: Vol. 18: Iss. 3, Article 14.

DOI: 10.58837/CHULA.EDUCU.18.3.14

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/educujournal/vol18/iss3/14>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Education Studies by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

พัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยกิจกรรมเยาวชน

กรรสุธา แก้วสัมฤทธิ์

คุณภาพของประชากร เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะคนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ปัญหาสังคมส่วนใหญ่มักเกิดจากคน การพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี (good quality of life) คือสามารถพึ่งตนเองได้ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคมและประเทศชาติได้ การพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก และเยาวชน ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั่วประเทศ แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ เน้นการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อหล่อหลอมให้ประชากรวัยนี้ มีคุณภาพที่ดี สามารถเป็นหลักในการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต

ปัจจุบันการขยายตัวทางค้ำเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของประเทศ อยู่ในอัตราสูงทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ แต่เดิมลักษณะสังคมไทยเป็นสังคมชนบท คนไทยส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวนเป็นหลัก การดำรงชีวิตและความเป็นอยู่เป็นไปอย่างง่าย ๆ มีลักษณะของการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะในเรื่องการประกอบอาชีพหลัก คือ การลงแขกในการทำนา เป็นต้น

ผลกระทบต่อเยาวชน

เมื่อสภาพของสังคม เปลี่ยนมาเป็นสังคมเมืองที่มีความเป็นอุตสาหกรรม ภายใต้ระบบเศรษฐกิจ-การเมืองที่มีการติดต่อกับนานาประเทศมากขึ้น การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศเป็นไปได้ง่าย และรวดเร็ว มีการรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาปรับเปลี่ยนใช้แทนวัฒนธรรมเดิมของไทย ค่านิยมของสังคมจึงเปลี่ยนไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง

ค่านิยมประการแรก ได้แก่ค่านิยมทางค้ำวัฒนธรรมและจริยธรรม

สังคมไทยเคยเป็นสังคมที่สงบ ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับวัด ผูกพันกันด้วยดี ตลอดมา มีการเกื้อกูลกันทำนอง “วัดช่วยบ้าน บ้านพัฒนาวัด” มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

เมื่อมีการให้ความสำคัญของวัตถุลดลง พร้อมกับรับวัฒนธรรมต่างชาติ พร้อมกับถูกหล่อหลอมให้อยู่ในกรอบวัฒนธรรมเมืองแบบวัตถุนิยม ปัญหาย่อมเกิดตามมาหลายประการ ที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ การให้ความสำคัญแก่ เงิน และอำนาจหรือตำแหน่ง คนที่มีเกียรติในสังคม คือ คนรวย และคนมีตำแหน่ง เมื่อเป็นเช่นนั้น ต่างฝ่ายต่างแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเพื่อให้ได้มาซึ่งสองสิ่งนี้ คนในสังคมไทย กลายเป็นคนเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบเรียกร้องผลประโยชน์คดโกงทุจริตคอร์รัปชัน มีระบบพรรคพวก จริยธรรมถูกละเลย ขาดการยึดเหนี่ยว เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตาการุณา ความประหยัด ฯลฯ

ค่านิยมประการที่สอง ได้แก่ค่านิยมทางสถาบันครอบครัว

แต่เดิมครอบครัวของสังคมไทยเป็นครอบครัวขยาย สมาชิกครอบครัวประกอบด้วยคนหลายรุ่นอยู่รวมกัน เมื่อเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมมาเป็นสังคมอุตสาหกรรมและบริการ ลักษณะครอบครัวจะเปลี่ยนมาเป็นครอบครัวเดี่ยว ซึ่งมีสมาชิกเพียง พ่อ แม่ ลูก ความผูกพันใกล้ชิดระหว่างสมาชิก แทนที่จะมีมากขึ้น กลับมีน้อยลง เพราะพ่อแม่มีภาระหน้าที่การทำมาหาเลี้ยงชีพ การเลี้ยงลูกตกเป็นหน้าที่ของสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือพี่น้องเลี้ยงกันเอง และโรงเรียนเยาวชนอีกจำนวนมาก คือ ร้อยละ ๖๐ ที่ขาดโอกาสเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา แม้ว่าจากข้อมูลพบว่าจบการศึกษาภาคบังคับ ถึงร้อยละ ๙๕ แต่เยาวชนเหล่านี้ยังไม่โตพอจะทำงาน และยังไม่มีความรู้เฉพาะเพียงพอที่จะรับผิดชอบตนเอง หรือรู้ว่าอะไรถูก-ผิดได้

พฤติกรรมเยาวชน

การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของสังคมมีอีกหลายประการ ล้วนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเยาวชนมากมาย เป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปว่า เยาวชนในปัจจุบัน

– กระทำคามผิดมากขึ้น ตั้งแต่ความผิดเล็กน้อยจนถึงความผิดรุนแรง ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นแก๊ง

– ขาดระเบียบวินัย

– มีเวลาว่างมาก และใช้เวลาไปในทางที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ชอบเที่ยวเตร่สนุกสนานรำเริง แต่ไร้จุดหมาย

– มีค่านิยมบริโภค ทั้ง ๆ ที่ยังพึ่งตนเองไม่ได้

- ไม่รู้จักประหยัด ชอบอวดโก้ หูหรา ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ
- ไม่ขยันหมั่นเพียร ขาดความอดทน
- ขาดศีลธรรม จรรยา เช่น ความกตัญญูกตเวที
- ขาดจริยธรรมพื้นฐาน ได้แก่ การรักความเป็นจริง การไม่เบียดเบียน ความละเอียดใจและความรู้จักพอ

ใครแก้ปัญหาเยาวชน

ปัญหาเยาวชน ถือได้ว่าเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกฝ่ายต้องเร่งป้องกันและแก้ไขตั้งแต่ พ่อ-แม่ ครูอาจารย์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองและองค์กรเอกชน เรียกได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้ใหญ่ เป็นเรื่องแปลกที่ว่า ปัญหาของเยาวชนมีสาเหตุจากผู้ใหญ่ทั้งสิ้น แต่การแก้ไข ไปแก้ไขที่เยาวชนแทน ดังนั้น คงต้องใช้เวลา เพราะเยาวชนในวันนี้คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า การแก้ปัญหายุวชน ควรเริ่มจากครอบครัว

การสร้างคน เริ่มต้นตรงไหน

การเข้าไปเกี่ยวข้องกับเยาวชน ต้องเข้าใจธรรมชาติและพฤติกรรมของเขา วัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กกับผู้ใหญ่ ร่างกายโตเร็ว พลังกายมาก พลังความคิดรุนแรง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายและรุนแรง ชอบการรวมกลุ่มและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ

เยาวชนไทยยังขาดความรัก มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจ ปัจจุบันไม่มีเวลาให้กับลูกหลาน ขาดความใกล้ชิดและไม่ได้ให้การดูแลเท่าที่ควร ในฐานะที่เยาวชนเป็นทรัพยากรของชาติ ผู้ใหญ่ควรตระหนักในเรื่องนี้ และควรให้ในสิ่งที่เขาต้องการ ประเทศไทยเริ่มมีเศรษฐกิจดี และสามารถเจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศได้ในไม่ช้า แต่ควรจะเป็นความเจริญที่เป็นแบบไทย มีค่านิยมทางวัฒนธรรมและจริยธรรมไทย มีบรรยากาศของครอบครัวและสังคมที่เป็นกันเอง มีความรัก ความผูกพันของสมาชิกอย่างแนบแน่น เป็นเอกลักษณ์ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจคนไทยให้อยู่ร่วมกันได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วโดยมีความพร้อมพร้อมทางวัตถุ โดยที่คนไทยมีความสุขทางใจอย่างแท้จริงและเป็นธรรมชาติก็ได้ มิใช่หรือ...

สร้างคนด้วยวิธีใด

การแก้ปัญหาให้ได้ผล ควรแก้ตรงสาเหตุ เมื่อวิเคราะห์ถึงความต้องการพื้นฐานของเยาวชนแล้วว่าเป็นอะไร ให้ดำเนินการแก้ปัญหาให้ตรงจุด คือ การจัดประสบการณ์ให้เยาวชนได้ใช้พลังกายพร้อมกับฝึกความคิดด้วยกิจกรรม เป็นสิ่งที่ดีและเหมาะสมที่สุด ทำให้เยาวชนได้ใกล้ชิดผู้ใหญ่เกิดความซึ่มทราบเชื่อมโยงความรู้ด้วยตนเอง เป็นการสอนให้รู้ด้วยการทดลองปฏิบัติ การเรียนรู้ที่เกิดจากการสัมผัส การได้เห็น ได้ยินจากกลุ่มเพื่อน จากสภาพความเป็นจริงของสังคม เป็นความรู้ที่แท้จริงทำให้เยาวชนคิดเป็น เมื่อคิดเป็นย่อมแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้องต่อไป เข้าทำนองที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็นบ่าว”

รูปแบบกิจกรรม

กิจกรรมที่จัดให้เยาวชน ต้องมีจุดมุ่งหมายกิจกรรมที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

- เหมาะสมกับ เพศ วัย และความสนใจความต้องการของเยาวชน
- มีจุดมุ่งหมาย คือพัฒนา กาย อารมณ์ สังคม และจิตใจ ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- มีการวางแผน หรือวางโครงการอย่างดี
- มีผู้ใหญ่เป็นที่ปรึกษา ดูแลรับผิดชอบอย่างใกล้ชิด
- ทำการประเมินผลได้อย่างเป็นขั้นตอน
- มีการติดตามประเมินผลอย่างจริงจัง ทำการศึกษาหาข้อบกพร่อง แก้ไขและบันทึก

เป็นหลักฐาน

- การเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน เป็นไปด้วยความสมัครใจ
- เป็นการฝึกทักษะอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้รู้ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ให้รู้ดียิ่งขึ้น และรู้ในความเป็นจริง มีทักษะยิ่งขึ้น ทั้งการฟัง-การพูด-การเขียน และการคิดซึ่งสำคัญที่สุด

กิจกรรมที่จัดให้เยาวชน ทำได้หลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับโอกาส และความเหมาะสมดังต่อไปนี้ เช่น

- การประชุม สัมมนา
- การฟังวิทยากรบรรยาย

- การฟังวิทยุ
- การฟังดนตรี
- การพูดไต่वाที่ การสัมภาษณ์-พูดคุย
- การแสดงดนตรี
- การฝึกทักษะต่างๆ เช่น กีฬา งานศิลปะ
- การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด จากผู้รอบรู้
- ทักษะศึกษา
- ถ่ายพักผ่อน หลายจุดมุ่งหมายเช่น
 - ถ่ายคาราวาน (ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ)
 - ถ่ายกลางวัน
 - ถ่ายกลางคืน
 - ถ่ายอาสาสมัครพัฒนาสถานที่หรือบำเพ็ญประโยชน์
 - ถ่ายวิชาการ
 - ถ่ายกีฬา
 - ถ่ายดนตรี
 - ถ่ายปฐมนิเทศ
 - ถ่ายปัจฉิมนิเทศ
 - ถ่ายลูกเสือ
- จัดตั้งชมรมเพื่อรวมกลุ่มสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันมาทำกิจกรรมด้วยกัน เช่น
 - ชมรมวิชาการ
 - ชมรมไต่वाที่
 - ชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติ
 - ชมรมเอกลักษณ์ไทย
 - ชมรมดนตรี ฯลฯ

บทบาทของผู้ใหญ่ต่อการดูแลกิจกรรมเยาวชน

จากแนวคิดที่ว่า การพัฒนาประเทศ ควรพัฒนาให้คนในประเทศเกิดความสุขและเป็นความสุขที่มีความสมดุลกลมกลืนเป็นระบบกับสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นการพัฒนาต่างผสมผสานที่เรียกว่า integrated development คนไม่มีความสุข ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมทำให้สังคมไม่มีระเบียบ สภาพแวดล้อมเกิดมลภาวะเป็นพิษ ซึ่งเป็นเหตุให้คนในสังคมไม่มีความสุขยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้นการพัฒนาจึงควรเริ่มที่พัฒนาจิตใจคน ผู้ใหญ่ในฐานะที่ปรึกษาและดูแลรับผิดชอบการจัดกิจกรรมของเยาวชน ควรตระหนักถึงข้อคิดและข้อปฏิบัติดังนี้

๑. กระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่เยาวชนในเชิงบทบาทของตนที่มีอยู่ เช่น เป็นพ่อแม่ที่ดี ครูอาจารย์ที่ดี นักปกครองที่ดี ผู้บริหารที่ดี ฯลฯ สมัยนี้เด็กฉลาด ไม่ใช่ว่าผู้ใหญ่สอนอะไรแล้วเขาเชื่อหมด เขาจะเชื่อด้วยเหตุผล เชื่อฟังคนดี และคนที่เขาเคารพศรัทธาในคุณงามความดี

๒. ทำหน้าที่ดูแล สอน ปกครอง ด้วยความยุติธรรม มีความเป็นธรรม ใช้ระบบคุณธรรมเป็นเครื่องตัดสิน เพื่อให้เกิดคุณธรรมหยั่งลึกในจิตใจ

๓. วางตนเหมาะสม เป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่เยาวชนด้วยความทุ่มเท และด้วยใจรัก

๔. กิจกรรมต่าง ๆ ควรเน้นกระบวนการคิดตั้งแต่การคิดวางแผนทำงาน คิดวิธีปฏิบัติ หรือฝึกทักษะ และคิดการประเมินติดตามผล เป็นการฝึกให้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ คนที่คิดเป็นจะมีบุคลิกภาพที่ดีและเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง เยาวชนไทยขาดคุณสมบัติของการคิดเป็น กิจกรรมจึงเป็นการเรียนรู้ที่ครบวงจร คือ คิด-ทำ-ติดตามผล เป็นสิ่งที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมที่ดีขึ้น เมื่อเยาวชนมีพฤติกรรมดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีย่อมส่งผลสัมฤทธิ์ไปถึงสังคมโดยรวม และเป็นตัวชี้ความเจริญของประเทศด้วย